

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2022/23

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst. In soustvarjanje trajnostne prihodnosti.
www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB: OskrbimoSlovenijoStafetaSemena; /EkociSlovenija

SZJ

DAN SLOVENSКИH SORT SEMEN NA PTUJU –

KAKO DO SLOVENSКИH SEMEN ZA PRIHODNOST

Ptuj, 3.7. 2024. Na ptujskem infrastrukturnem centru Kmetijskega inštituta Slovenije so strokovnjaki predstavili kako ohranjajo in žlahtnijo slovenske sorte genskih virov semen v okviru slovenske genske banke. Predstavitve se je udeležilo veliko naprednih ljudi, nevladnikov, strokovnjakov, predstavnikov institucij izobraževanja in semenarstva, zavzetih ljudi, ki jim je mar za slovenska semena in prehransko varnost. Dobili so veliko odgovorov, a vseeno ostaja skrb zaradi trenutnih svetovnih trendov prehranske varnosti, patentiranja semen in sprejemanja zakonodaje na ravni EU o pridelavi rastlin z novimi genomskimi tehnikami.

Udeleženci so poudarili potrebo po večji intenziteti dejavnosti genske banke. Kmetijski inštitut pojasnjuje, da imajo le omejene kmetijske površine, resurse in finance, da bi lahko pospešili aktivnosti genske banke. Zato so udeleženci predlagali pomoč pri aktiviranju pridobitve dodatnih kmetijskih površin na kmetijah in organizacije aktivnosti genske banke na terenu glede ohranjanja vrst pod strokovnim vodstvom Kis-a. Glede na to, da je trenutno tudi slabo organizirana pridelava semen za trg, saj je mogoče trenutno kupiti le nekaj slovenskih sort semen, menijo, da bi s sodelovanjem stroke in zainteresiranih ljudi ter usklajenimi ukrepi Ministrstva za kmetijstvo lahko skupaj dosegli boljše rezultate. Vodstvo Kis - a je sporočilo, da bodo o pobudi razmislili.

Srečanje je sicer nastalo v okviru aktivnosti vseslovenskega gibanja za ohranjanje slovenskih semen in povečanje samooskrbe Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen, za kar si prizadevajo že od leta 2012 dalje. V mesecu marcu je namreč Združenje Ekoci s partnerji ter društvo Samooskrbni.net organiziralo na Celjskem sejmu Altermed - Green Flora posvet z naslovom: » Ali bomo v prihodnje jedli gensko spremenjeno ali sonaravno pridelano hrano« ; ki so se ga udeležili odločevalci politike, stroke in institucij ter veliko udeležencev.

Na srečanju so ostala odprta vprašanja, zato so sodelujoči nevladniki in udeleženci podali na Ministrstvo za kmetijstvo pobude, ki celostno naslavlja odločevalce k učinkovitejšemu celostnemu pristopu k kmetijski politiki, **zagotavljanju lastne prehranske varnosti, zagotovitev slovenskih semen tudi v državnih rezervah, k zaščiti naravnih virov** in izdelave k trajnostni strategiji Slovenije s konkretnimi ukrepi ohranjanja prednosti in resursov, ki jih imamo.

V pobudah je bila podan tudi predlog, da bi bila slovenska semena v državnih rezervah za zagotovitev prehranske varnosti v izrednih razmerah, ki pa žal ni bila prejeta. Zaskrbljeni so zaradi sprejemanja nove zakonodaje o novih genomskih tehnikah pridelave rastlin in patentiranja semen, ki je v fazi sprejemanja na EU ravni. Kakšne odgovore so poslali iz Ministrstva za kmetijstvo si lahko preberete na spletni strani: www.ekoci.si;

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2022/23

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst. In soustvarjanje trajnostne prihodnosti.
www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB: OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

Vprašanja iz področja semenarstva so bila poslana tudi na **Kmetijski inštitut Slovenije**, ki so se odločili, da bodo s srečanjem na Infrastrukturnem centru Ptuj podali odgovore na zastavljena vprašanja.

Udeležence je sprejelo vodstvo in strokovnjaki Kmetijskega inštituta Ljubljana dr. Blaž Germšek, Oddelek za infrastrukturo, raziskave in prenos znanja. S sodelavci, ki so predstavili zanimive vsebine in kako delujejo v Sloveniji. Ohranjanje in pomen rastlinskih genskih virov za prehrano in kmetijstvo je predstavila dr. Jelka Šuštar Vozlič, Javna služba nalog rastlinske genske banke.

Kako poteka preizkušanje in žlahtnjenje kmetijskih rastlin, s poudarkom na krompirju je predstavil dr. Peter Dolničar, Javna služba v poljedelstvu.

Udeležence je zelo zanimalo tudi področje, pridelava semen za domačo uporabo in trženje, ki ga je predstavil mag. Uroš Benec, Služba za uradno potrjevanje.

Zanimiv ogled posevkov semen in predstavitev Infrastrukturnega centra Ptuj, pa je izvedel vodja centra Darko Vernik.

Foto Ekoci: Udeleženci so z zanimanjem prisluhnili predstavitvam strokovnjakov Kmetijskega inštituta Slovenije, kako ohranja, žlahtni in razvija nove sorte semen preko slovenske genske banke semen na različnih lokacijah genskih bank po Sloveniji. Prisotnih je bilo veliko udeležencev, ki sodelujejo v gibanju Oskrbimo Slovenjo - Štafeta semen, predstavnikov institucij, Združenja Ekoci in društva Samooskrbni.net, mentorji šol in vrtcev, biodinamična in ostala društva ter predstavniki semenarjev, številni zavzeti ljudje ter predstavniki medijev, ki jim je mar za semena naših prednikov ter trajnostno in prehransko varnost prihodnosti.

KAKO NAPREJ?

Udeleženci so podali po opravljeni predstavitvi veliko dodatnih vprašanj strokovnjakom. Kljub veliko aktivnostim in projektom, ki jih izvajajo na Kis-u so udeleženci zaskrbljeni za ohranjanje slovenskih genskih virov. **Vendar si udeleženci želijo večjo intenziteto ohranjanja avtohtonih semen ter več sort slovenskih semen na slovenskem trgu**, ki bi jih lahko kupili, saj ji trenutno vključno z vrtninami in poljščinami mogoče kupiti če nekaj več kot 100 vrst. Seznam je na vzdrževalni sortni listi, ki jih lahko najdete na povezavi: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-varno-hrano-veterinarstvo-in-varstvo-rastlin/o-upravi/sektor-za-zdravje-rastlin/sortna-lista-republike-slovenije/> zato so podali vprašanje, kako se organizirati, da se aktivno vključiti, da bi lahko skupaj uresničili cilje.

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2022/23

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst. In soustvarjanje trajnostne prihodnosti.
www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB: OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

KAJ PREDLAGAJO UDELEŽENCI?

Udeleženci **bi želeli bolj pospešene aktivnosti genske banke**, ki pa jo zaradi omejenih kmetijskih površin v Jablah in v Ptuju ne morejo izvajati v širšem obsegu kot pojasnjujejo strokovnjaki Kis-a. Udeleženci ugotavljajo, da za »semenarsko varnost« v Sloveniji manjka tudi organizacija dejavnosti, ki bi sorte, ki že obstajajo vzgajala kot semenski material za trg. To trenutno v Sloveniji počnejo le Amarant, Semenjahnica in nekaj manjših žlahtniteljev.

Zato so udeleženci ponudili sodelovanje in pomoč pri ohranjanju slovenskih genski virov z lastnim angažiranjem ohranjanja semen na kmetijah, kjer so na voljo kmetijske površine in zavzetost ljudi, ki bi se pod strokovnim vodstvom Kis - a lahko vključili. Nevladniki pa bi pomagali pri aktivaciji in ozaveščanju ljudi.

Menijo, da bi na tak način, da se vključijo zavzeti manjši kmetje in posamezniki bistveno pripomogli k povečani pridelavi semen in tako lahko ohranili več genskih virov, saj je pomembno da so semena sproti posejana in vzdrževana ter da pridobivajo tudi lastnosti novih klimatskih pogojev ter da se takšni genski viri ohranili tudi za prihodnje rodove. Njihovo pobudo, kako bi sodelovanje implementirali v praksi bodo na Kis - u preučili.

Foto Ekoci: *Predstavitev največjega slovenskega vrta, kjer ohranjajo in žlahtnijo semena je predstavil Darko Vernik, vodja centra. Udeleženci so z zanimanjem prisluhnili predstavitvi in načinu dela. Posebej zanimiva je bila gredica s kar 60 vzorci solat starih sort iz genske banke, ki so jih letos posejali za to priložnost.*

ZAKAJ SO POMEMBNA SLOVENSKA SEMENA.

Trenutno smo priča preobrazbi prehranskih sistemov, ki bodo bistveno vplivali na naš način pridelave hrane. Ali ali bo hrana prihodnosti rastle v zemlji, na klasičen ali trajnosten način; ali v vodi pridelana na način hidroponike, akvaponike, airponike ali bo nastajala v laboratorijih, encimskih tovarnah, bio komorah kje bo nastajalo hibridno ali umetno meso je trenutno nedorečeno...

OSKRBIMO SLOVENIJO - ŠTAFETA SEMEN 2022/23

Gibanje za povečanje samooskrbe, ohranjanje, sejanje in izmenjavo slovenskih, domačih, avtohtonih semen zelenjadnic, poljščin medovitih in zdravilnih rastlin ter sadnih vrst .In soustvarjanje trajnostne prihodnosti.
www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; FB: OskrbimoSlovenijoStafetaSemen; /EkociSlovenija

Slovenska semena, ki so prilagojena lokalnemu okolju so zelo pomembna za prehransko varnost in vrtničarstvo. Zato je potrebno narediti čim več, da se kar največ lokalnih sort ohrani, saj so semena dediščina naših prednikov, bogastvo dežele in ljudi, ki ji pripadajo.

Naši predniki so semena skrbno čuvali, jih podarjali kot zaklad. Tudi sedanja generacija zavednih ljudi se zaveda pomena kulturne dediščine, pomena zaklada - slovenskih semen, ki jih še hrani KIS - Kmetijski inštitut Slovenije v genski banki Slovenije - potem ko smo jih izgubili že 80 odstotkov jih je še cca 20 odstotkov v njihovem « trezorju.». Na trgu je možno dobiti vsega skupaj nekaj več kot 100 vrst slovenskih semen v semenski banki pa je več kot 5000 kozarčkov semen.. Kako in kaj delajo strokovnjaki je bilo ugotovljeno na predstavitvi.

Udeleženci so prepričani, da bi z vključitvijo večjega števila zavzetih ljudi v sodelovanju s stroko in kmetijami in z večjo vključenostjo tudi kmetijskih svetovalcev in manjših kmetij ter vrtničarjev in celovitim konceptom države:« Od semena do krožnika» kar jim je bilo s pobudami bilo že večkrat predlagano, uspeli ohraniti posejati in posaditi več slovenskih semen in si zagotoviti boljšo prehransko varnost na sonaraven način za sedanje in prihodnje rodove.

Več informacij na : www.ekoci.si;

S spoštovanjem.

Za vseslovensko gibanje Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen, Združenje Ekoci s partnerji ,
Samoosrbni.net, Irena Rotar, preds.